

DOLGOŽIVA DRUŽBA

Nives Letnar Žbogar, dr.med., spec., Nataša Stojnić, mag.san.inž.



Starostna struktura prebivalstva v Sloveniji in svetu se spreminja.

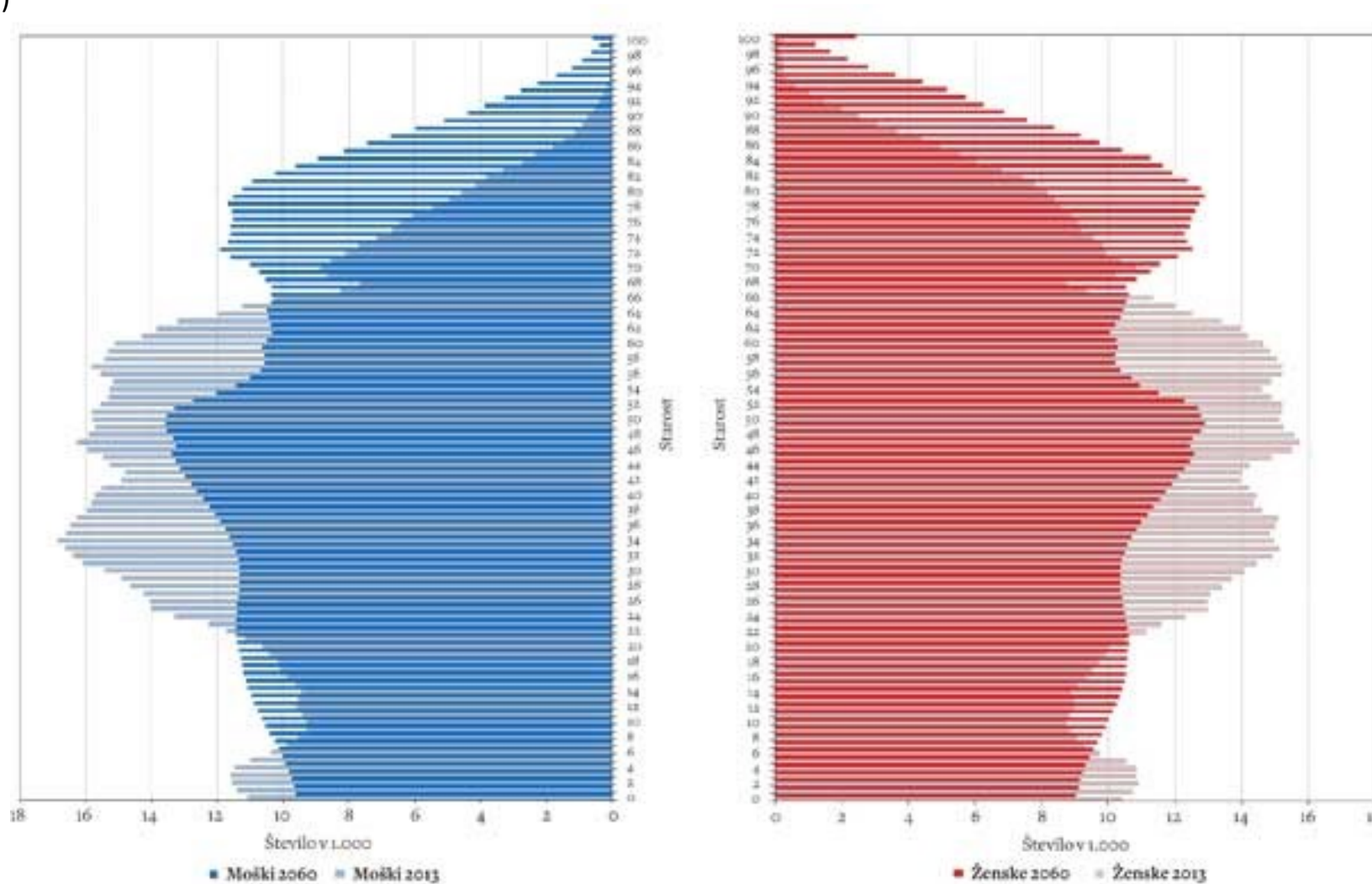
Družba postaja dolgoživa:

- pričakovano trajanje življenja se podaljšuje,
- delež starejših od 65 hitro narašča,
- v prihodnjih letih bodo ti trendi še izrazitejši.

Spremembe v starostni strukturi prebivalstva od leta 2016 do leta 2060



(Vir: UMAR)





- Vzdržen pokojninski sistem
- Prilagojena delovna mesta
- Prilagoditve okolja
- Medgeneracijsko sodelovanje
- Zdravstvena oskrba

Prikazi primerov strateških rešitev izbranih drugih držav -1

- V novozelandskem dokumentu »Pozitivna strategija staranja, k družbi za vse starosti«, 2001 so predvideli kot del programa tudi uvajanje medgeneracijskih programov v šole in nevladne organizacije.
- V avstralskem dokumentu »National strategy for an ageing Australia«, 2001 je eden od predvidenih ukrepov promovirati boljšo komunikacijo in razumevanje med starejšimi in mlajšimi.
- Leta 2011 je finsko Ministrstvo za zdravje in socialne zadeve izdalo dokument »Vedno v optimalni starosti!«. Posebno poglavje so posvetili solidarnosti med generacijami.
- Britanci so se v dokumentu »Gradimo družbo za vse starosti«, 2009, odločili graditi lokalno skupnost za vse starosti.
- Avstrijci so v dokumentu »Altern und Zukunft«, 2013, posvetili posebno poglavje Medgeneracijskim razmerjem in odnosom.

Vir: AHA.si, Kako izboljšati medgeneracijsko sožitje v Sloveniji; Slavica Golob, Mateja Kožuh Novak, 2015

http://www.staranje.si/sites/www.staranje.si/files/upload/images/kako_izboljsati_medgeneracijsko_sožitje_v_sloveniji_lekt.pdf



Prikazi primerov strateških rešitev izbranih drugih držav -2

V ZDA se zelo širijo programi medgeneracijskega sodelovanja med starejšimi , predšolskimi in šolskimi otroci (Generations United).

45 % aktivnih upokojenih Američanov želi delati z mladino. Od nje se naučijo inovacij in novih tehnologij. Ti, ki redno delajo z mladino, potrošijo 20% več kalorij tedensko, se redkeje soočajo s padci in bolje opravljajo spominske teste.

Otroci, s katerimi delajo starejši prostovoljci, imajo boljši uspeh v šoli.

Medgeneracijski programi združujejo različne skupine in mreže ter pomagajo pri opuščanju zastarelih in negativnih stereotipov.

Vir: AHA.si, Kako izboljšati medgeneracijsko sožitje v Sloveniji; Slavica Golob, Mateja Kožuh Novak, 2015



http://www.vlada.si teme_in_projekti/strategija_dolgozive_druzbe/
<http://www.staranje.si/>



Strategija dolgožive družbe je oblikovana na konceptu aktivnega staranja, ki poudarja:

- aktivnost in ustvarjalnost v vseh življenjskih obdobjih,
- skrb za zdravje in
- medgeneracijsko sodelovanje ter
- solidarnost.

Stebri strategije dolgožive družbe



1. Trg dela (delovna aktivnost) in izobraževanje -v vrtcu-

- Zagotavljanje zadostne delovne sile
- Prilagoditev delovnih mest in delovnega časa
- Medgeneracijski prenos znanja in spodbujanje ustvarjalnosti na delovnem mestu, spodbujanje prenosa znanja med generacijami
- Dostop do izobraževanja in usposabljanja, vseživljenjsko učenje, za otroke in zaposlene
- Nove možnosti za razvoj delovnih mest
- Pred upokojitvene aktivnosti



2. Samostojno, zdravo in varno življenje vseh generacij -v vrtcu-

- Izboljševanje zdravja, zmanjšanje neenakosti v zdravju in preprečevanje oviranosti: spodbujanje zdravega načina življenja, zmanjševanje neenakosti v zdravju (ne povzročate ampak zmanjšujete obstoječe),
- Sistemi socialne zaščite: pokojninski sistem in dostojni dohodki v starosti, zdravstveni sistem in sistem dolgotrajne oskrbe,
- Zagotavljanje kakovosti življenja družin



3. Vključenost v družbo -v vrtcu-

na družbenem, socialnem, gospodarskem in kulturnem področju

- **Medgeneracijsko sodelovanje in povezovanje**

razvijanje možnosti ter spodbujanje mladih in starejših k medgeneracijskemu prenosu znanja na različnih področjih in promoviranje primerov dobrih praks, spodbujanje medsebojne pomoči znotraj in zunaj družine: stari starši – vnuki, skrb za starejše, ali invalidne sorodnike, ozaveščanje o pomenu medgeneracijskega sodelovanja

- Uporaba informacijsko-komunikacijskih tehnologij za večjo vključenost starejših v družbo

- **Preprečevanje starostne diskriminacije**

- Osebna varnost starejših
- Varstvo in uveljavljanje pravic starejših

- **Prostovoljstvo, ljubiteljska, kulturna in športna dejavnost**

- Politično in civilno udejstvovanje



4. Oblikovanje okolja za aktivno staranje -v vrtcu-

- Področje oskrbe in podpore v vsakdanjem življenju (neformalni oskrbovalci)
- Prilagoditve spremembam v potrošnji
- Prilagoditve bivalnih razmer
- Prilagoditve v prometu in prometni infrastrukturi
- Regionalne prilagoditve
- Izobraževanje/usposabljanje starejših za samostojno življenje

Zakaj poudarjamo medgeneracijsko sodelovanje ?



Nekoč

- Bilo nekaj samoumevnega

Danes

- Spremenjena demografska slika
- Spremenjen življenjski stil
- Politično ekonomski vidik
- Večje zavedanje predsodkov in stereotipov



Ali različni strokovnjaki in mediji prikazujejo realno stanje?

- Velikokrat ne
- Raziskave in pogovori kažejo, da se generacije kar dobro razumejo in med njimi obstaja neka solidarnost
- Vrtci že vključujejo medgeneracijsko sodelovanje



različna medgeneracijska sodelovanja

- Družina je osnovna človeška celica, ki omogoča posamezniku relativno varno preživetje.

O občutljivosti medsebojnih odnosov več generacij priča tudi lep slovenski rek: »Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.«

Poznane „Pogodbe o preužitku“ ob predaji obrti, posesti

- Spontano medgeneracijsko sodelovanje je zelo razširjeno na lokalni ravni v državah, ki imajo dobro razvito društveno dejavnost: v prostovoljnem gasilstvu, številnih humanitarnih organizacijah, planinskih društvih, lokalnih godbah, pevskih zborih in drugih kulturnih društvih, športnih društvih, različnih društvih bolnikov, v novejšem času tudi v okoljevarstvenih društvih.
- V novejšem času se v Sloveniji kot odgovor na demografske spremembe pojavljajo medgeneracijski centri, društva in središča.

Vir: AHA.si, Kako izboljšati medgeneracijsko sožitje v Sloveniji, Slavica Golob, Mateja Kožuh Novak, 2015



V vrtcu je možno

- ponuditi in posredovati informacije ter podatke otrokom o tem, kdo je odrasla starejša oseba,
- pokazati otroku, da je vsaka odrasla oseba edinstvena s svojimi potrebami, željami in pričakovanji, tako kot tudi vsak otrok,
- dati priložnost otroku, da se ob starejši osebi počuti dobro, ter da raste in se razvija ob in z njo.

Vir: Mateja Starc, Medgeneracijsko sodelovanje v vrtcu, diplomsko delo, Koper, UP PEF, 2013

<https://repozitorij.upr.si/lzpisGradiva.php?id=5577>

Aktivnosti naj bodo:

- Ponavljajoče ali potekajo dlje časa
- Primerne starosti in razumevanju otrok
- Branje, ročna dela, obrti, nastopi, obiski, sprehodi/igre, ..
- Vključiti tudi starejše, ki nimajo otrok v vrtcu
- Sodeluje več partnerjev: otroci pripravijo nastop, šolarji raziskujejo, organizirajo, starejši pripravijo zgodbe, opise // otroci pripravijo darilca, RK organizira in povezuje, občina zagotovi sredstva, babice spečejo // krajevna skupnost organizira prireditev, otroci pripravijo program, srednješolci pripravijo program in pospremijo starejše na dogodek. // dijaki pripravijo program, šolarji sodelujejo in pomagajo otrokom, otroci sodelujejo in na koncu morebitne izdelke pokažejo, odigrajo odraslim



Razmisliti

- Medgeneracijsko sodelovanje, sožitje, učenje
- Kdo ima aktivno vlogo starejši, otroci ali oboji
- Zelo pomembna vloga vodje/vodij
- **Zelo pomembna predpriprava:** način in vsebina podane informacije, poudarimo pomembnost, večkrat ponovimo, vzbudimo pričakovanje, pripravimo zanimive aktivnosti/teme

Vir: Mateja Starc, Medgeneracijsko sodelovanje v vrtcu, diplomsko delo, Koper, UP PEF, 2013

Hvala, ker sodelujete in povezujete!

